

N:o 8.

Ank. till Riksd. Kansli den 23 Febr. 1875, kl. 6 e. m.

*Andra Kammarens Första Tillfälliga Utskotts Utlåtande N:o 1,
i anledning af Herr Per Nilssons motion, N:o 76, angående
undervisnings meddelande i folkskolan uti rikets
grundlagar m. m.*

Till Utskottet har blifvit öfverlemnad en motion af Herr *Per Nilsson* från Christianstads län (N:o 76), hvare motionären, med erinran om att han redan vid 1868 års riksdag, ehuru hans förslag ej vann tillstyrkan af det Tillfälliga Utskott, som då fick frågan om händer, och ej heller af Kammarerna antogs, yrkat det tillägg vid 6 § mom. 1 i gällande stadgar om folkundervisningen i riket: *att hvar och en som vill anses behörig att söka lärarebefattning vid folkskola, skall förete betyg att han eger fullgiltig insigt och ådagalagd färdighet att undervisa äfven i rikets grundlagar, strafflagar och kommunalförfattningar*, nu icke allenast förnyat detta yrkande, utan äfven i så måtto tagit steget fullt ut, att han föreslår: *att i hvarje folkskola skall meddelas kännedom om gällande förordning angående kommunalstyrelse, kyrkoråd, skolråd och landsting samt grundlagar och strafflag.*

Utskottet, som till fullo uppskattar andan i motionärens förslag, har dock icke kunnat underkänna de skäl, som, hvad först anförda yrkande angår, lades till grund för afstyrkan af det Utskott som förra gången hade denna fråga till behandling. Det är icke antagligt, att en undervisning af det slag,

Lih. till Riksd. Prot. 1875. 8 Saml. 2 Afd. 2 Band. 5 Häft.

motionären här förordar, annat än möjligen i högst sällsynta undantagsfall *kan* finna tillämpning i den egentliga folkskolan. Der den deremot borde utgöra en vigtig beståndsdel af lärokurserna, vore i den högre folkskolan, men då gällande författningar afsett att undervisningen i dessa skolor bör meddelas af akademiskt bildade lärare, så synes ej skäl vara för handen att härom nu utfärda vidsträcktare föreskrifter än de som redan finnas i det förnyade Kongl. reglementet af den 1 December 1865 rörande folkskolelärareseminarierna i riket, der utom dess meddelande af kännedom om Sveriges statsförfattning redan finnes bland läroämnena upptaget, hvarinom — der behofvet så finnes påkalla — undervisning i de af motionären förordade ämnena lätteligen torde kunna inrymmas. Der dessa ämnen tvifvelsutan hafva sin rätta plats och der de som bekant äfven utgöra en hufvudbeståndsdel af undervisningen, är i folkskolan.

Vidkommande nu särskildt motionärens förslag att i hvarje folkskola skall meddelas kännedom om gällande förordning angående kommunalstyrelse, kyrkoråd, skolråd och landsting samt grundlagar och strafflag, så har Utskottet mot en sådan anordning sina allvarliga betänkligheter. Till en sådan uppfattning hemtar Utskottet stöd dels från den ålder, vid hvilken lärjungarne i vanligaste fall besöka skolan, då begrepp och uppfattningsförmåga ännu icke hunnit den utveckling att man skäligen kan antaga att någon mottaglighet för undervisning af detta slag — den må i öfrigt klädas i den lättaste form — kan förefinnas, dels ock från den kända omständigheten att nu varande minimum af skolans undervisningsämnen ej på långt när allestädes uppnås, då skäl väl icke kan vara för handen att ytterligare öka ämnenas antal, hvilket blefve fallet äfven om någon inskränkning funnes lämplig i de förut varande. För att i folkskolan kunna åstadkomma en undervisning af det slag motionären åsyftar, är det troligt att kostnader och uppoffring af tid åsamkas, som icke motsvarades af resultatet, hvilket man desto hellre måste söka undvika, som bemödandena fastmer böra gå ut på att skaffa tillträde till skolan åt de tusentals barn i skolåldern, som ännu, utan att derifrån förhindras af naturfel, sakna all undervisning. Det torde utom dess böra anmärkas att, om skolläraren, som sig bör, har förmåga att i barnasinnets underhålla och utveckla den naturliga känslan för rätt och orätt samt att behörigen inför begreppet framhålla vår religionsläras enkla drag af pligterna mot Gud, oss sjelfva och nästan, så synes man i de af motionären anförda hänseenden för tillfället ej mera få begära vare sig af lärare eller lärjunge. Erfarenheten har ock visat att, der lust och anlag af naturen finnas, sådana, redan med det underlag folkskolan förmått gifva, ledt till ett säkert och ganska fullständigt

nhemtande af kunskaper i de af motionären angifna ämnena, så långt detta för det praktiska livets behof funnits af nöden.

På nu anförda skäl får Utskottet alltså tillstyrka

att Herr Per Nilssons motion icke må föranleda någon åtgärd från Riksdagens sida.

Stockholm den 23 Februari 1875.

På Utskottets vägnar:

Robert De la Gardie.
